

OBSAH

Předmluva k I. vydání	15
Předmluva k II. vydání	16
I. ZÁKLADY RENTGENOVÉ DIAGNOSTIKY (F. Marx)	17
1. Rentgenové paprsky	17
2. Rentgenky	18
3. Rentgenové přístroje	21
4. Clony	23
5. Kontrastní látky	25
6. Rentgenový obraz z fotografického a geometrického hlediska	27
7. Rentgenové vyšetřovací metody	31
a) Prosvěcování	31
b) Snímkování	34
c) Tomografie	37
d) Stereografie	38
e) Štítová fotografie	39
f) Kymografie	41
g) Lokalisace cizích těles	42
8. Ochrana proti škodlivému záření	44
9. Všeobecná rentgenová patologie	48
10. Rentgenologie a klinika	51
11. Posuzování rentgenového obrazu	53
12. Rentgenový nález	54
II. RENTGENOVÁ DIAGNOSTIKA SKELETU	57
A. Kostí a klouby (K. Friedl)	57
a) Všeobecná část	57
1. Úvod	57
2. Tvar a struktura kostí	58
3. Tkáňová fyziologie	59
a) Význam nervové soustavy v kostní fyziologii a patologii	60
b) Adaptační zařízení staticko-lokomočního systému	62
c) Humorální vlivy	64
d) Vliv krevního oběhu	67
e) Fysikální vlivy	67
4. Obecná patologie kostry	68
a) Rozsah a rozdělení kostních změn	68
b) Hypertrofie	72
c) Atrofie	76
d) Dystrofie	76
e) Nekrosa	76
f) Destrukce	77
5. Posuzování kosterního rentgenového nálezu	77
b) Speciální část	78
1. Vývojové poruchy kostry	78
a) Všeobecná patologie malformací	78
b) Primární vývojové malformace kostry	79
1. Celkové malformace	81
a) Celkové hypoplasie	81
b) Celkové hyperplasie	81
c) Celkové dysplasie	81
1. Chondrodysplasie	81
2. Osteodysplasie	81
3. Dysostomy	82
2. Organové malformace	83
a) Vývojové malformace hrudníku	83
b) Vývojové malformace končetin	83
2. Záněty	87
a) Nespecifické záněty kostí a kloubů	87
1. Akutní a chronická osteomyelitis	87
2. Periostitis	90
3. Akutní artritidy	90

b) Kostní a kloubní tuberkulóza	91
1. Všeobecná část	91
2. Kostní tuberkulóza	95
3. Tuberkulóza páteře	95
4. Tuberkulóza kyčelního kloubu	98
5. Tuberkulóza kolena	100
6. Tuberkulóza ve vzácnějších lokalitách	101
c) Kostní a kloubní syfilis	104
d) Revmatické artritidy	105
e) Kostní sarkoidosa	106
3. Degenerativní, neurogení a jiná kostní a kloubní onemocnění	106
a) Chronická deformující artrosa	106
b) Neurotrofické artropatie	109
c) Dnavá artrosa	111
d) Změny na kostech a kloubech při toxických stavech	111
e) Aseptické kostní nekrosy	112
4. Kostní dystrofie	115
a) Osteodystrophia fibrosa generalisata	115
b) Osteodystrophia deformans	116
c) Osteomalacie	119
5. Kostní nádory	120
a) Všeobecná část	120
b) Benigní kostní nádory	121
1. Klasifikace	121
2. Mnohotné osteogenní benigní nádory	121
3. Solitární osteogenní benigní nádory	123
4. Parostální benigní nádory	127
5. Cévní nádory	129
6. Kostní pseudotumory	130
c) Zhoubné kostní nádory	134
1. Všeobecná část a klasifikace	134
2. Osteogenní sarkomy	136
3. Parostální sarkomy	138
4. Medulogenní zhoubné nádory	138
5. Kostní metastazy	142
B. Páteř (K. Fried)	145
a) Rentgenová anatomie páteře	145
b) Normální a patologické zakřivení páteře	149
c) Vývojové malformace páteře	151
1. Variace	151
2. Poruchy osifikace	153
3. Primární vývojové malformace	156
d) Degenerativní stavy páteře	157
e) Spondylarthritis ankylopoetica	160
C. Zlomeniny kostí a vryknutí (F. Marx)	163
a) Všeobecná část	163
1. Úvod	163
2. Všeobecná technika	163
3. Rentgenová patologie zlomenin	164
4. Hojení zlomenin	167
5. Luxace a subluxace	170
6. Hodnocení rentgenového snímku při traumatických stavech	170
7. Střední poranění kostí	171
b) Speciální část	172
1. Lebka	172
2. Páteř	174
3. Hrudní koš	176
4. Ramenní pletenec a horní končetina	177
a) Klíček	177
b) Lopatka	177
c) Pažní kost	178
d) Loket	179
e) Předloktí	179
f) Ruka	180
5. Pánev a dolní končetina	181
a) Pánev	181
b) Kyčelní kloub	182
c) Koleno	184
d) Běrec	184
e) Noha	186

III. LEBKA	187
A. Lebka a ústřední nervová soustava (F. Marx)	187
1. Lebka	187
a) Lebni skelet	187
b) Nitrolební kalcifikace	194
2. Encefalografie a ventrikulografie	196
3. Mozková angiografie	200
4. Všeobecná rentgenová patologie lebky a endokrania	204
5. Rentgenová patologie tureckého sedla	207
6. Zvýšení nitrolebního tlaku	208
7. Patologický pneumoencefalogram	209
8. Patologický mozkový angiogram	212
9. Perimyelografie	215
10. Sřetlná poranění páteře a míchy	218
11. Sřetlná poranění lbi a mozku	218
B. Otorinolaryngologická rentgenologie (K. Fried)	221
a) Sluchové ústrojí	221
1. Normální rentgenový obraz a jeho variace	221
2. Akutní mastoiditis	224
3. Chronická mastoiditis	225
4. Pooperační stavy	226
5. Nádory	226
b) Vedlejší nosní dutiny	227
1. Normální rentgenový obraz a jeho variace	227
2. Zánětlivé a alergické stavy	227
c) Larynx a hypofarynx	230
d) Slinné žlázy	231
C. Oftalmologická rentgenologie (K. Fried)	231
IV. RENTGENOVÉ VYŠETŘENÍ MĚKKÝCH ČÁSTÍ (K. Fried)	235
a) Patologická vyjasnění	235
b) Heterotopické kalcifikace a osifikace	236
c) Kontrastní stíny exogenního původu	240
d) Fistulografie	240
e) Artrografie	241
V. DÝCHAČÍ ÚSTROJÍ	243
A. Plíce (Z. Borek a V. Skop)	243
a) Všeobecná část (Z. Borek)	243
1. Úvod	243
2. Vyšetřovací technika	243
a) Skiaskopie	243
b) Skiografie	245
c) Tomografie	246
d) Bronchografie	247
e) Zvláštní vyšetřovací metody	249
3. Rentgenová anatomie a fyziologie dýchacího ústrojí	249
a) Zadopřední průmět plic	249
b) Plicní kresba	251
c) Plicní hilus	251
d) Bránice	252
e) Bočný průmět plic	253
f) Bronchiální kmen	254
4. Rentgenová patofyziologie plic	258
a) Plicní kresba	258
b) Změny průsvitnosti plicní tkáně	259
1. Patologická vyjasnění	260
1. Emfyzém	260
2. Ložiskové vyjasnění dutinové	260
3. Pneumotorax (PNO)	260
2. Patologická zastínění	261
a) Patologický substrát zastínění	261
1. Zánět plic	261
2. Plicní nádory	262
3. Atelektasa	263
4. Zastínění způsobené mimoplicními procesy	264
b) Formy zastínění a jejich vztah k patologickým procesům	264
1. Plošná zastínění	264
2. Ložisková zastínění	265
c) Lokalisace patologických zastínění	266
3. Hydroaerický fenomén	268

4. Patologie plicního hilu	268
Ložiskové změny v plicních polích a plicní hilus	268
c) Vztah bronchiálního stromu k změnám vzdučnosti plic	269
d) Vztah bránice k chorobným stavům plicním	271
b) Speciální část	272
1. Trachea	272
2. Vrozené plicní cysty	273
3. Bronchiektasie	274
4. Plicní emfyzém (V. Skop)	276
5. Progresivní plicní dystrofie (Z. Borek)	278
6. Akutní a chronická bronchitida	278
7. Pneumonie (V. Skop)	278
a) Lobární pneumonie	278
b) Ložisková pneumonie	282
c) Hypostatická pneumonie	283
d) Chřipková pneumonie	283
e) Atypická virová pneumonie	284
f) Chronická pneumonie	284
8. Plicní hlíza a sněť (Z. Borek)	284
9. Plicní tuberkulóza (V. Skop)	287
a) Rentgenové projevy tuberkulózy	287
b) Jednotná klasifikace tuberkulózy	288
c) Charakteristika jednotlivých forem tuberkulózy	290
1. P 0. Primární komplex	290
2. P 1. Tuberkulóza nitrohrudních uzlin	290
3. P 2. Akutní miliární tuberkulóza	291
4. P 3. Subakutní a chronická diseminovaná tuberkulóza plic	291
5. P 4. Ložisková tuberkulóza plic	292
6. P 5. Infiltrativní tuberkulóza plic	293
7. P 6. Akutní tuberkulózní pneumonie	295
8. P 7. Chronická fibrokavernózní tuberkulóza plic	295
9. P 8. Círňosa plic	298
10. P 9. Pleuritis	298
11. Tuberkulóza bronchu	299
d) Pleurální změny provázející plicní tuberkulózu	299
e) Průběh a léčení plicní tuberkulózy	300
f) Diagnostika plicní tuberkulózy	300
10. Choroba Boeck-Besnier-Schaumannova	301
11. Vzácnější pneumopatie	302
a) Prchavý eosinofilní infiltrát	302
b) Plicní mykózy	302
c) Parazitární onemocnění	302
d) Pneumopathia osteoplastica (tuberosní osifikace plic)	303
e) Primární plicní fibrosa (Hamman-Rich)	303
f) Rentgenové projevy plicních forem některých kolagenos	304
12. Plicní nádory (Z. Borek)	304
a) Primární rakovina plic	304
b) Sarkom plic	313
c) Benigní nádory plic	313
d) Metastatické nádory plic	314
13. Inhalační poškození plic (V. Skop)	315
a) Maligní pneumokoniosy	315
b) Benigní pneumokoniosy	318
c) Pneumofelysy a pneumotomusy	318
14. Chorobné stavy pohrudnice (Z. Borek)	319
a) Nádory pleury	319
b) Zánětlivé stavy pohrudnice	319
1. Pleuritis sicca	319
2. Pleuritis exsudativa	319
3. Nástěnný opouzdřený výpotek	320
4. Pleuritis mediastinalis	321
5. Pleuritis interlobaris	321
6. Pleurobronchiální píštěl	322
7. Zbytková dutina po empyému	322
15. Pneumotorax	323
16. Pooperační plicní stavy	324
a) Lobektomie a segmentární resekce	324
b) Pneumonektomie	325
c) Kardiochirurgické zákroky	325
B. Mediastinum	326
1. Rentgenová anatomie mediastina	326
2. Vyšetřovací technika	326

3. Obecná rentgenová patologie chorobných stavů mezihrudí	327
4. Speciální rentgenová patologie chorobných stavů mezihrudí	331
1. Nádory	331
2. Záněty mediastína	333
3. Traumatické změny v mezihrudí	333
C. Válečná poranění hrudníku	333
1. Nepronikající poranění hrudníku	334
2. Pronikající poranění hrudníku	335
3. Uzavřená poranění hrudníku. Komplikace poranění plic a pleury	336
VI. SRDCE A CÉVY (V. Skop)	337
A. Rentgenové vyšetřování srdce	337
1. Vyšetřovací technika srdce a aorty	337
2. Normální rentgenový obraz srdce	338
3. Patofysiologie srdce a její rentgenové projevy	345
4. Vrozené srdeční vady	352
5. Získané chlopenní vady	352
a) Mitrální stenosa	352
b) Mitrální insuficience	355
c) Insuficience aortálních chlopní	355
d) Aortální stenosa	356
e) Insuficience trikuspidální	357
f) Insuficience pulmonální	357
g) Sdružené srdeční vady	357
6. Srdce při zvýšeném krevním tlaku	358
7. Poškození srdečního svalu	358
8. Cor pulmonale	360
9. Vliv extrakardiálních momentů na konfiguraci a uložení srdce	361
10. Srdce při deformitách hrudníku	362
11. Poranění srdce	362
12. Kalcifikace srdečních chlopní a srdečního skeletu	362
13. Choroby osrdečníku	363
a) Suchá perikarditis	364
b) Exsudativní perikarditis	364
c) Perikardiální pseudodivertikly	364
d) Adhezivní perikarditis	364
14. Malý krevní oběh	365
a) Plícní městnání	365
b) Plícní edém	365
c) Embolie plicnice	366
B. Rentgenové vyšetřování aorty a cév	367
1. Normální hrudní aorta	367
a) Měření aorty	367
b) Sytost aorty	368
c) Pulsace aorty	368
2. Patologická aorta	368
a) Dynamická dilatace aorty	368
b) Hypoplastická aorta (aorta angusta)	368
c) Difusní dilatace hrudní aorty	368
d) Elongace aorty	368
e) Sklerosa hrudní aorty a jejích hlavních větví	369
f) Lues aorty a luetické aneurysma aorty	369
g) Aneurysma sinus valsalvae	370
h) Aneurysma vzestupné aorty	370
ch) Aneurysma art. brachiocephalicae (anonymae)	370
i) Aneurysma oblouku aorty	371
j) Aneurysma sestupné aorty	371
k) Aneurysma břišní aorty	371
l) Aneurysma dissecans	372
3. Vrozené vady aorty	372
4. Arteria pulmonalis	372
5. Plícní žíly	372
6. Angiografie	373
a) Všeobecná technika	373
b) Speciální technika	373
c) Rentgenologický obraz patologicky změněných tepen	375
7. Venografie (flebografie)	377
a) Všeobecná technika	377
b) Speciální technika	377
c) Patologické žíly	377

VII. TRÁVICÍ ÚSTROJÍ	379
A. Trávicí trubice (V. Teichmann)	379
a) Všeobecná část	379
1. Úvod	379
2. Vyšetřovací technika a metodika	380
3. Normální rentgenová anatomie	385
4. Normální činnost trávicí trubice v rentgenovém obraze	393
5. Patologické změny v rentgenovém obraze trávicí trubice	396
a) Všeobecná patologická symptomatologie	396
b) Všeobecná patofysiologická symptomatologie	400
6. Plyn v břišní dutině	402
b) Speciální část	403
1. Vrozené úchyly	403
2. Rentgenová patofysiologie jednotlivých částí trávicí trubice	405
a) Tonus a motilita	405
b) Sekrece; exsudace; tvorba plynu	411
c) Stav chronické a akutní neprůchodnosti	112
3. Změny uložení	416
a) Ptosa	416
b) Změny v uložení způsobené tlakem nebo tahem z okolí	416
c) Volvulus	418
d) Kýly	419
e) Invaginace	420
f) Prolaps sliznice	420
4. Divertikly	421
5. Varixy	423
6. Poruchy výživy; alergie	424
7. Zánětlivé procesy	424
a) Jícen, žaludek, duodenum	424
b) Tenké a tlusté střevo	426
8. Gastroduodenální vřed, peptický vřed jícnu a tenkého střeva	433
9. Novotvary	440
a) Benigni nádory	441
b) Maligní nádory	442
10. Píštěle	450
11. Poleptání jícnu a žaludku	451
12. Cizopasnici ve střevě	452
13. Cizí tělesa a koprolyty v trávicí trubici	452
14. Pooperační stavy	453
15. Poranění břicha	458
B. Játra (F. Marx)	458
C. Žlučové cesty (F. Marx)	459
1. Úvod	459
2. Vyšetřovací technika	459
3. Normální rentgenová anatomie a fyziologie	462
4. Všeobecná rentgenová patologie	465
5. Speciální rentgenová patologie	469
a) Konkrementy	469
b) Záněty	472
c) Nádory	472
d) Dyskinese	473
e) Postcholecystektomický syndrom	473
D. Pankreas (F. Marx)	475
1. Úvod	475
2. Vyšetřovací technika a normální rentgenový obraz	475
3. Speciální rentgenová patologie	476
a) Konkrementy	476
b) Záněty	478
c) Nádory	478
E. Slezina (F. Marx)	479
VIII. MOČOVÉ ÚSTROJÍ (V. Teichmann)	481
Úvod	481
A. Ledviny a močovody	482
a) Všeobecná část	482
1. Vyšetřovací technika	482
2. Normální rentgenový obraz ledvin a odvodných močových cest	488
3. Normální činnost ledvin a pyeloureterálního systému v urografickém obraze	490
4. Všeobecná patologicko-anatomická symptomatologie	491
5. Všeobecná patofysiologická symptomatologie	497

b) Speciální část	499
1. Vrozené úchyly ledvin	499
2. Ptosa ledvin	505
3. Poruchy cirkulace, Brightova choroba	505
4. Nespecifické hnisavé záněty ledvin a odvodných močových cest	506
5. Tuberkulóza ledvin a odvodného močového systému	509
6. Močové konkrementy	511
7. Nádory ledvin a odvodných močových cest	515
8. Parazití	517
9. Pooperační stavy	517
10. Poranění ledvin a močovodů	518
B. Močový měchýř, prostata a uretra	518
a) Močový měchýř	518
1. Vyšetřovací technika	518
2. Normální anatomický a fyziologický obraz	519
3. Funkcionální poruchy	520
4. Vrozené úchyly	520
5. Abnormální uložení	520
6. Močové konkrementy a cizí tělesa	521
7. Záněty	521
8. Novotvary	522
b) Prostata	523
c) Močová trubice	524
1. Vyšetřovací technika	524
2. Normální rentgenový obraz	524
3. Chorobné stavy	524
4. Pooperační stavy	525
5. Poranění	525
C. Nadledvinky	526
1. Úvod	526
2. Technika a metodika vyšetření	526
3. Normální rentgenová anatomie	527
4. Rentgenový obraz nadledvinek při hyperfunkčních korových syndromech	527
5. Rentgenový obraz nadledvinek při hyperfunkčních dřevových syndromech	528
6. Rentgenový obraz nadledvinek při Addisonové chorobě	528
IX. RENTGENOVÉ VYŠETŘENÍ V GYNEKOLOGII A PORODNICTVÍ (K. Fried)	529
A. Rentgenová diagnostika v gynekologii	529
B. Rentgenová diagnostika v porodnictví	532
X. RENTGENOLOGIE DĚTSKÉHO VĚKU (M. Hladík)	535
A. Úvodní část	535
B. Dětský skelet	536
a) Vyšetřovací technika	536
b) Normální dětský skelet a jeho vývoj	537
c) Kostní a kloubní onemocnění v dětském věku	543
1. Kongenitální a vývojové chorobné stavy kostí a kloubů	543
a) Místní dysplazie	543
1. Kongenitální dysplazie kyčelních kloubů	543
2. Coxa valga congenita	544
3. Coxa vara congenita	544
4. Kongenitální angulace a pseudoartrosa dlouhých kostí	545
5. Kongenitální spondylolýsa a spondylolýstosa	545
6. Kongenitální skolióza nebo kyfoskolióza	546
b) Celkové dysplazie	546
1. Chondrodystrofie	546
a) Klasická chondrodystrofie (achondroplazie, chondrodysplazie)	547
b) M. Marquio	547
c) M. Pfauidler-Hurler (gargoylismus)	547
d) M. Leri	547
e) Epifysární dysostosa (Ribbing)	547
2. Osteogenesis imperfecta	547
3. Osteopetrosis (m. Albers-Schönberg)	548
4. Progressivní diafysární dysplazie (m. Camurati-Enzelmann)	548
5. Exostotická dysplazie	548
6. Enchondromatosis dysplazie	548
7. Fibrosní dysplazie	549

2. Avitaminózy a hypervitaminózy	549
a) Rachitis	549
b) Kožený skorbut (n. Möller-Barlow)	551
c) Hypervitaminosa A	552
d) Hypervitaminosa D	552
3. Choroby endokrinních orgánů	552
a) Hypotyreosa	552
b) Cushingův syndrom	553
c) Adrenogenitální syndrom	553
4. Retikulózy	553
a) M. Letterer-Siwe	554
b) M. Hand-Schüller-Christian	554
c) Eozinofilní granulom	554
5. Krevní choroby	555
a) Chronické hemolytické anémie	555
b) Hemofilie	555
6. Zánětlivá onemocnění kostí a kloubů	555
a) Hematogenní osteomyelitida	555
1. Akutní osteomyelitida	555
2. Atypické osteomyelitidy	557
a) Subakutní a primární chronická osteomyelitida	557
b) Primární sklerosující osteomyelitida	557
c) Kostní absces solitární (Brodie) a mnohotný	557
d) Osteomyelitida plochých a krátkých k stří	557
e) Osteomyelitida novorozenců a malých kojenčů	557
f) Kortikální ostitida	557
g) Osteoidní osteom	557
b) Pyogenní artritida	557
c) Kostní a kloubní tuberkulóza	558
1. Spina ventosa	560
2. Spondylitida tbc	560
3. Coxitida a gonitida tbc	560
d) Kongenitální lues	561
1. Kongenitální lues kojenčů	561
2. Juvenilní kongenitální syfilis (lues tarda)	563
e) Revmatické artritidy	563
1. Primární progresivní polyartritida	563
2. Stillova choroba	563
7. Kostní tumory	564
a) Benigní nádorová onemocnění	564
1. Solitární kostní cysta	564
2. Kostní fibrom neosteogenní	564
3. Solitární osteochondrom	565
4. Solitární chondrom	565
5. Osteom	565
b) Maligní nádorová onemocnění	565
1. Primární chondrosarkom	565
2. Osteogenní sarkom	565
3. Ewingův sarkom	566
4. Leukémie	566
c) Kostní metastázy	567
8. Aseptické nekrosy	567
a) M. Calvé-Maydl-Perthes	567
b) M. Köhler	568
c) M. Osgood-Schlatter	568
d) Apophysitida calcanei	558
e) M. Calvé	568
f) Spontánní epifyseolýza hlavic femoru	569
g) M. Scheuermann	570
h) Osteochondrosis dissecans	570
9. Traumatologie	570
a) Porodní traumata	570
b) Subperiostální neúplné fraktury	571
c) Úrazové stavy loketního kloubu	571
d) Fraktury páteře	571
e) Fraktury lebky	571
f) Hojení zlomenin	571
g) Lyse epifys	572
h) Luxace	572
k) Kontuze novorozenců	572
l) Spontánní fraktury z přetížení	572

C. Dýchací ústrojí	573
a) Vyšetřovací technika	573
b) Normální rentgenový obraz plic	574
c) Onemocnění plic a pohrudnice	575
1. Patofysiologie dětských plic	575
2. Zánětlivá plícní onemocnění	577
a) Dětská plícní tuberkulóza	577
b) Pneumonie	581
1. Exsudativně infiltrativní plícní záněty	581
a) Fokální a aspirační pneumonie	581
b) Parahilózní pneumonie	581
c) Miliární pneumonie	581
d) Stafylokokové a septické pneumonie kojenců	581
e) Paravertebální pneumonie	582
f) Segmentární a lobární pneumonie	583
2. Intersticiálně atelektatické plícní záněty	583
a) Atypické intersticiální (plasmacelulární) pneumonie	583
b) Primární atypické virové pneumonie	583
c) Chronické pneumonie	583
c) Bronchiolitis	583
d) Bronchitis a peribronchitis	583
3. Bronchiektasie	584
4. Plícní tumory	584
5. Cizí tělesa	584
6. Zánětlivá onemocnění pohrudnice	585
a) Pleuritis exsudativa costalis	585
b) Opouzdřená exsudativní pleuritis	585
c) Interlobární pleuritis	585
d) Mediastinální pleuritis	585
e) Empým hrudníku	585
7. Spontánní pneumotorax	585
D. Kardiovaskulární ústrojí	586
a) Vyšetřovací technika	586
b) Normální rentgenový obraz	586
c) Onemocnění srdce a cév	587
1. Vrozené vady srdce a cév (V. Skop)	587
a) Cyanotické vady	587
1. Fallotova tetralogie	587
2. Fallotova pentalogie	588
3. Eisenmengerův komplex	588
4. Transpozice velkých cév	588
a) Úplná transpozice	588
b) Částečná transpozice	588
c) Komplex Taussigové a Binga	588
d) Korigovaná transpozice	589
5. Stenosa a atresie trikuspidálního ústí	589
6. Truncus arteriosus communis	589
7. Pseudotruncus arteriosus	590
8. Ebsteinova anomálie	590
b) Potenciálně cyanotické vady	590
1. Defekt předšifňového septa	590
2. Lutembacherův syndrom	591
3. Fallotova triologie	591
c) Vrozené vady srdce a cév bez cyanosy	591
1. Čistá stenosa plícnice	591
2. Defekt komorové přepážky	591
3. Ductus arteriosus (Botalli) persistens	591
4. Stenosa aortálního isthmu (koarktace aorty)	592
5. Dextrokardie a dextroverse	593
6. Arcus aortae dexter	593
2. Získaná onemocnění srdce (M. Hladík)	593
a) Endokarditis	593
b) Myokarditis	593
c) Exsudativní perikarditis	594
E. Mediastinum	594
a) Normální rentgenový obraz	594
b) Onemocnění mediastina	594
1. Patofysiologie dětského mediastina	594
2. Zánětlivá onemocnění mediastina	594
a) Mediastinitis	594
b) Adenitidy mediastinálních uzlin	594

3. Tumory mediastína	595
a) Symptomaty mediastína	595
b) Maligní lymfoblastomy	595
c) Benigní tumory předního a středního mediastína	596
4. Hyperplazie thymu	596
F. Trávicí ústrojí	597
a) Vyšetřovací technika	597
b) Normální rentgenový obraz	597
c) Onemocnění trávicího ústrojí	599
1. Patofysiologie trávicího ústrojí	599
2. Kongenitální malformace trávicího ústrojí	600
a) Kongenitální brániční hernie	600
b) Kongenitálně krátký jícn	602
c) Kongenitální obstrukce mechanické	602
1. Atresie jícnu	602
2. Atresie duodena, jejunum a ilea	603
3. Atresie konečníku	603
4. Stenózy trávicí trubice	604
5. Hypertrofičká stenóza pyloru	604
d) Kongenitální funkční obstrukce	605
1. Kardiospasmus (achalázie)	605
2. Pylorospasmus	605
3. Kongenitální megakolon (m. Hirschsprung)	606
e) Malrotace trávicí trubice	606
1. Kongenitální volvulus	607
2. Komprese duodena při hyperfixaci	607
3. Coecum mobile	607
f) Ductus omphaloentericus patens a Meckelský divertikl	607
3. Získané střevní obstrukce	608
a) Striktura jícnu	608
b) Ileus	608
c) Střevní striktury	608
d) Invaginace	608
4. Zánětlivá onemocnění trávicí trubice	609
a) Oesophagitis	609
b) Gastritis a gastroenteritis	609
c) Regionální sklerosující enteritis	610
d) Colitis	610
e) Chronická apendicitis	610
5. Gastroduodenální vřed	610
6. Tumory trávicího ústrojí	610
a) Benigní tumory trávicího ústrojí	611
1. Polypy tračnicku	611
2. Mesenteriální a omentální cysty	611
3. Tumory jater	611
4. Teratomy benigní i maligní	611
b) Maligní tumory trávicího ústrojí	611
1. Lymfosarkom tenkého střeva	611
2. Karcinom tračnicku	612
7. Cizí tělesa	612
8. Střevní paraziti	612
9. Onemocnění žlučníku v dětském věku	613
G. Močové ústrojí	613
a) Vyšetřovací technika	613
b) Normální rentgenový obraz	614
c) Onemocnění močového ústrojí	614
1. Vrozené chorobné stavy močového ústrojí	614
a) Kongenitální hydroureter a hydronefrosa	614
b) Hydronefrosa z komprese subrenální části močovodu	616
c) Kongenitální stenóza močovodu	616
d) Ureterocele	616
e) Stenóza uretry	616
f) Urachus patens a cysta urachu	616
2. Urolitiáza	617
3. Záněty močového ústrojí	617
a) Chronická pyelonefritida	617
b) Tuberkulóza ledviny	617
4. Nádory močového ústrojí	617
a) Wilmsův tumor ledviny	617
b) Tumory močového měchýře	618
Rejstřík	619